

21 november 2014

Juryrapport IVN Ommetjes 2014

Vooraf

In totaal heeft de jury 18 ommetjes ontvangen. Daarvan voldeden er 7 niet aan de randvoorwaarden:

- niet te lopen binnen 2 uur;
- geen of te weinig publiciteit aan gegeven;
- geen betrekking hebbend op nieuwe natuur.

De jury heeft vervolgens de overblijvende 11 ommetjes beoordeeld op de volgende aspecten:

1. of en hoe een relatie met de (cultuur-) historie wordt gelegd;
2. het educatief gehalte van de beschrijving: gevarieerd, kort en duidelijk en toch ontsluitend;
3. de kwaliteit van de publiciteit.

Daarnaast heeft ieder jurylid een algemeen waarderingscijfer aan elk ommetje toegekend.

Toelichting bij de beoordelingsaspecten

Het zal duidelijk zijn dat het beoordelen van de ommetjes allesbehalve eenvoudig is geweest. Het gaat om verschillende gebieden en verschillende auteurs. De context waarbinnen de ommetjes tot stand zijn gekomen loopt nogal uiteen en tenslotte is ook de (financiële) ondersteuning en de tijd die men er voor genomen heeft zeer verschillend. De jury had dan ook het idee dat zij appels met peren zat te vergelijken. De waardering die wij hebben gegeven moet dan ook niet gezien worden als een strikte rangorde van goed, beter, best, maar van pluimen en aanmoedigen. In feite verdient ieder ommetje wel een pluim, zij het om uiteenlopende redenen.

Een goed ommetje plaatst een gebied in een historisch perspectief. Als voorbeeld hoe verleden, heden en toekomst van een gebied mooi in een ommetje aan de orde komen, moet zeker het Messcher ommetje worden genoemd. Zowel cultuurhistorisch als qua flora en fauna wordt soepel geschakeld tussen wat was, wat is en wat nog komen gaat. Hetzelfde geldt ook voor de ommetjes die in het kader van de herdenking van Heimans zijn gemaakt. Maar dat is niet zo verwonderlijk want daar ging het juist om de vraag wat nog zichtbaar zou zijn 100 jaar na diens overlijden.

Het educatief gehalte van de aangeboden ommetjes loopt zeer uiteen, onder andere van zeer veel informatie zoals bij het Heidekamppad tot de beschrijving van het Rondje Roepaen, dat nog veel aan de verbeelding van de wandelaar overlaat. Het Heidekamppad blinkt ook uit door het veelzijdig gebruik van media. Naast het geschreven woord zijn er informatiepanelen in het gebied geplaatst en is een app ontwikkeld (helaas alleen voor I-Phone bezitters). Maar het Heidekamppad is dan ook bedoeld als een leerpad en focust op het thema klimaatadaptatie. In die zin is het zeer geslaagd. Maar soms zijn beschrijvingen zo uitgebreid dat de jury zich afvroeg of de lezer nog wel aan wandelen toe zou komen en of hij of zij door de borden het bos nog zou kunnen zien. Een goed voorbeeld van een compacte presentatie van toch een brede scala aan onderwerpen biedt het Ommetje Fossa Eugenia. Bovendien heeft men daar voor gidsen een uitgebreide beschrijving op de achtergrond gemaakt. Ook die gelaagdheid van informatie verdient in onze ogen navolging.

Een ander aspect van het educatief gehalte is de doelgroep en de daarbij gekozen werkvormen. Twee ommetjes richten zich op bijzondere doelgroepen, te weten rolstoelgebruikers en kinderen. Die focus is wel bijzonder en vooral het Heimans-ommetje "Watergeweld en daags na de regenbui" verdient een pluim omdat de maakster erin geslaagd is op een voor kinderen heldere manier de natuur onder de aandacht te brengen en daarbij werkvormen

gebruikt die kinderen aanzet tot handelen. Maar sowieso zou het goed zijn wanneer bij het ontwerp van ommetjes nagedacht wordt over de doelgroep, kernboodschap en bijzondere doelgroepen niet worden vergeten.

Ook de kwaliteit van de publicaties is onvergelijkbaar. Het fraaie boekje over Heimans waar met man en macht bijna een jaar aan is gewerkt is natuurlijk niet vergelijkbaar met een werkstuk dat in het kader van een landschapsgidsencursus is gemaakt of beschrijvingen bij ommetjes die nog volop in ontwikkeling zijn zoals in Munstergeleen en in Mesch onder andere het geval is. Het initiatief van IVN Maas en Niers om enkele ommetjes in een gelijkvormige folder aan te bieden verdient brede navolging.

Na deze overwegingen moest de jury toch een keuze maken. Zij deed dat met de geruststellende gedachte dat die ommetjes die niet in de prijzen zouden vallen toch een aanmoedigingspremie van 60 euro zouden ontvangen (met een maximum van 2 per afdeling). Gelukkig is op het laatste moment besloten om niet twee maar drie pluimen toe te kennen van ieder 150 euro. Daardoor wordt ook de schijn van rangorde vermeden. En besloot de jury geen Oscar's uit de filmwereld, maar Waterlelies van het IVN toe te kennen.

Wie worden beloond met een Waterlelie en waarom?

De eerste waterlelie willen we graag toekennen aan het **Messcher ommetje** van IVN Eijsden. Vooral de brede samenwerking en het feit dat particulieren (het echtpaar Stoffer) belangeloos hun gebied openstellen en verder willen ontwikkelen tot een openbaar toegankelijk landgoed verdient een pluim. De beschrijving (wij zeiden het al) geeft de veelzijdigheid van het gebied goed weer, maar het is wel erg veel informatie. Meer focus op een kernboodschap of enkele zaken verdient aanbeveling.

De tweede waterlelie kennen we toe aan een meer klassiek ommetje dat echter uitblinkt door zijn beknopte stijl van presenteren: het **Ommetje Fossa Eugenia-Fort Hazepoot-Straelens Broek** bij Arcen van Peter Hammer, Ankie Salet en Wilmy Pacilly-Geurts van IVN De Maasdorpen. In twee A4's wordt ingegaan op landschappelijke en cultuurhistorische aspecten. Er wordt gewezen op de aanwezige flora en fauna en op recente veranderingen die het gebied tot nieuwe natuur maakt. Door de scheiding van routeaanduidingen en uitleg kan de wandelaar zelf kiezen wat hij wanneer leest. Het is voor ons bovendien terecht gekomen van ommetjes die wij graag willen gaan lopen, maar dat is nog niet gebeurd.

De derde waterlelie kennen we toe aan het 'Heimans'ommetje **De Oude Beekweg** bij Epen van Marianne en Hub Bonten van IVN Vijlen-Vaals. Dit ommetje is geschikt voor rolstoel en kinderwagen. De aandacht voor deze doelgroepen sprak de jury zeer aan. Het legt wel beperkingen op omdat men gebaande paden niet kan verlaten. Maar ondanks die beperking zijn de makers er toch in geslaagd een veelzijdig ommetje te maken met tal van wetenswaardigheden. Op bijzondere wijze is aan de hand van objecten de geschiedenis van Epen in beeld gebracht. Wat ook navolging verdient is dat het ommetje verschillende afstanden kent, zodat men zelf een passende keuze kan maken.

Epiloog

Onze eieren en waterlies zijn niet uit de lucht of (naar wij hopen) kapot gevallen. Teleurgesteld hoeft niemand met deze prima producten te zijn. Met ons oordeel hebben wij geprobeerd om iedereen te stimuleren tot het ontwikkelen van nog meer ommetjes van een nog betere kwaliteit.

De Jury: Frits Kluijtmans, Lieke Muylis, Arie Boersma